

Magdalena Monika Jabłońska

Polskie Centrum Badań i Certyfikacji S.A.

Droga do uzyskania oznakowania ekologicznego UE – Ecolabel przez środki smarowe – trudności, odstępstwa i wyjątki

Oznakowanie ekologiczne UE – Ecolabel jest dobrowolnym programem Unii Europejskiej, promującym wyroby charakteryzujące się minimalnym wpływem na środowisko w całym cyklu życia. Stanowi on narzędzie realizacji polityki unijnej w zakresie strategii zrównoważonego rozwoju na rzecz efektywniejszego wykorzystania zasobów naturalnych oraz podniesienia poziomu ochrony środowiska i efektywności ekologicznej. W kontekście środków smarowych oznakowanie może być przyznane m.in. płynom hydraulicznym, olejom przekładniowym do ciągników, smarom plastycznym, smarom do tulei wału śrubowego, olejom do pił łańcuchowych, środkom antyadhezyjnym do betonu, smarom do lin stalowych, olejom do silników dwusuwowych, olejom przemysłowym, olejom do okrętowych przekładni zębatych oraz innym środkom smarowym podlegającym całkowitemu zużyciu w toku eksploatacji. Program ten został ustanowiony rozporządzeniem nr 66/2010 z dnia 25 listopada 2009 r. w sprawie oznakowania ekologicznego UE. W artykule opisano i omówiono odstępstwa, które mają zastosowanie w przypadku niektórych kryteriów ekologicznych opublikowanych w decyzji komisji nr 2011/383/UE. Zwrócono uwagę na niejasności i niedoskonałości zapisów decyzji oraz ustalonych wymagań. Dodatkowo przedstawiono najczęściej występujące problemy związane z wdrażaniem wymagań oznakowania ekologicznego UE przez przyszłego wnioskodawcę oraz opisano kroki, jakie należy podjąć przed złożeniem wniosku o przyznanie tego oznakowania. Ważną kwestią jest dokonanie oceny stopnia wdrożenia oznakowania, zarówno w odniesieniu do gotowego wyrobu, jak i jego poszczególnych składników.

Słowa kluczowe: środek smarowy, Ecolabel, kryteria ekologiczne.

The way of obtaining the EU Ecolabel for lubricants – difficulties, derogations and exceptions

The EU Ecolabel is a voluntary scheme of the European Union, promoting products characterized by minimal impact on the environment throughout the life cycle. It is a tool for implementing EU policy in the field of sustainable development strategy for the efficient use of natural resources and improving the level of environmental protection and eco-efficiency. Regarding lubricants, this EU Ecolabel can be awarded to hydraulic fluids, tractor transmission oils, greases, stern tube greases, chainsaw oils, concrete release agents, wire rope lubricants, two-stroke oils, industrial and marine gear oils, stern tube oils and other total loss lubricants for use by private consumers and professional users. The program was established by Regulation No. 66/2010 on 25 November 2009. The article describes and discusses the derogations which apply to certain ecolabel criteria published in the Commission Decision No. 2011/383/UE. Attention was paid to the emerging ambiguities and imperfections of the decision and agreed ecolabel requirements. In addition the most common problems associated with the implementation of the requirements of the EU Ecolabel by the prospective applicant are presented and the steps to be taken before submitting the application for the labeling are described. An important issue is to assess the degree of implementation of the labeling, both in relation to the finished product, as well as its individual components.

Key words: lubricants, Ecolabel, ecological criteria.

Wprowadzenie

Oznakowanie ekologiczne UE – Ecolabel jest dobrowolnym programem Unii Europejskiej ustanowionym rozporząd-

zeniem nr 66/2010 z dnia 25 listopada 2009 r. w sprawie oznakowania ekologicznego [17]. Celem tego rozporządze-

nia jest przyczynianie się do skuteczniejszego wykorzystania zasobów i uzyskania wysokiego stopnia ochrony środowiska, poprzez dostarczanie rzetelnych i prawdziwych informacji, zdobytych na gruncie wiedzy naukowej o oddziaływaniu danego towaru czy określonej usługi na środowisko. Program ten stanowi element unijnej polityki zrównoważonej konsumpcji i produkcji, który przyczynia się do efektywniejszego wykorzystania zasobów naturalnych oraz podnie-

sienia poziomu ochrony środowiska i efektywności ekologicznej. Zgodnie z art. 4 rozporządzenia [17] obowiązkiem każdego państwa członkowskiego UE jest wyznaczenie krajowej jednostki właściwej, odpowiedzialnej za wykonywanie zadań przewidzianych w tym dokumencie. Do administrowania programem w państwach w nim uczestniczących wyznaczono po jednej jednostce właściwej. W Polsce taką jednostką jest Polskie Centrum Badań i Certyfikacji S.A. [2].

Uwagi dotyczące terminologii

W terminologii polskiej w obszarze oznakowania ekologicznego UE mają miejsce pewne nieścisłości wynikające z niewłaściwego tłumaczenia z języka angielskiego na polski [12] tekstu decyzji komisji nr 2011/383/UE [1]. W szczególności dotyczą one terminów: „smar” oraz „smary stałe”. Przykładowo:

- w art. 1 decyzji 2011/383/UE [1] w wersji angielskiej jest stosowany termin „lubricant”. W tekście polskim [12] w tym miejscu pojawia się słowo „smar” – jest to potoczne (nietechniczne) tłumaczenie tego wyrazu. W związku z tym w artykule zamiast leksemu „smar” pojawia się wyrażenie „środek smarowy”. Jest to zgodne z terminologią stosowaną w polskich normach (np. PN-ISO 6743-9 [14]) oraz współczesnej literaturze technicznej. Wyraz „smar” funkcjonował wcześniej w literaturze technicznej jako określenie substancji do smarowania;
- w tłumaczeniu na język polski decyzji komisji [12] sto-

sowane jest wyrażenie „smar stały” – jako odpowiednik angielskiego terminu „grease”. Pod pojęciem „smar stały” we współczesnym technicznym języku polskim rozumie się: substancję o krystalicznej budowie warstwowej, charakteryzującą się wyraźną strukturą warstwową wykazującą zdolność poślizgu warstw kryształu, zaliczaną do środków smarowych. Termin „smar stały” historycznie był stosowany w odniesieniu do substancji aktualnie określanych jako „smar plastyczny”. Z tego względu w artykule, jako tłumaczenie na język polski angielskiego pojęcia „grease”, zastosowano termin „smar plastyczny”.

Biorąc pod uwagę powyższe przykłady, autorka proponuje, aby tłumaczenia angielskich tekstów UE na język polski uwzględniały terminologię stosowaną w polskich normach, zwłaszcza będących przekładem norm międzynarodowych i europejskich. Podobnie powinno być w przypadku współczesnej polskiej literatury technicznej.

Odstępstwa i wyjątki odnośnie stosowania kryteriów oznakowania ekologicznego UE

Podstawę kryteriów ekologicznych oznakowania dla środków smarowych stanowi decyzja komisji nr 2011/381/UE [12] oraz decyzja komisji (UE) 2015/877 z dnia 4 czerwca 2015 r. przedłużająca okres ważności kryteriów ekologicznych dla przyznawania oznakowania ekologicznego UE środków smarowych do 31.12.2018 r. [11]. Zgodnie z decyzją 2011/381/UE oznakowanie to może być przyznane środkom smarowym należącym do jednej z pięciu kategorii, tj.:

- olejom przekładniowym do ciągników (kategoria 1),
- smarom plastycznym, smarom plastycznym do smarowania tulei wału śrubowego (kategoria 2),
- olejom do pił łańcuchowych, środkom antyadhezyjnym do betonu, smarom do lin stalowych, olejom do smarowania tulei wału śrubowego, innym środkom smarowym podlegającym całkowitemu zużyciu (kategoria 3),
- olejom do silników dwusuwowych (kategoria 4),
- olejom przemysłowym i olejom do okrętowych przekładni (kategoria 5). Oleje do okrętowych przekładni zębatych są to oleje przekładniowe stosowane do smarowania

przekładni przenoszącej moc do napędu statku, za wyjątkiem tulei wału śrubowego.

Jeżeli wnioskodawca ubiega się o przyznanie oznakowania ekologicznego UE dla środka smarowego, nienależącego do żadnej z wymienionych kategorii, wówczas taki wyrób zostanie oceniony jako środek smarowy podlegający całkowitemu zużyciu (kategoria 3). Ponieważ na jeden środek smarowy może składać się kilka klas (np. klasa lepkościowa w przypadku cieczy hydraulicznych czy klasa konsystencji według NLGI – przy smarach plastycznych), we wniosku należy wskazać te klasy środków smarowych, dla których wytwórca będzie ubiegać się o przyznanie oznakowania ekologicznego UE.

Wnioskodawca ubiegający się o przyznanie oznakowania ekologicznego UE musi wykazać zgodność swojego wyrobu z siedmioma kryteriami opublikowanymi w decyzji 2011/381/UE [12]. Zgodność tę wykazuje się zarówno w odniesieniu do gotowego wyrobu, jak również – jego poszczególnych składników. W przypadku gotowego wyrobu należy wskazać zgodność w stosunku do:

- substancji i mieszanin niebezpiecznych (kryterium 1a),
- minimalnych parametrów technicznych (kryterium 6),
- informacji, jakie powinny znaleźć się na oznakowaniu ekologicznym UE (kryterium 7).

W przypadku kryterium 6 wnioskodawca może napotkać trudności związane z wykonaniem niektórych badań. Dotyczy to m.in. olejów do pił łańcuchowych. Zgodnie z obowiązującymi wymaganiami tego kryterium, należy wykazać spełnienie minimalnych parametrów technicznych określonych w *RAL UZ 48* [7]. W punkcie 3.6 tego dokumentu znajduje się odniesienie do wytycznych niemieckiego instytutu KWF (*Kuratorium für Waldarbeit und Forsttechnik*) w zakresie badania środków smarowych przyjaznych środowisku, przeznaczonych do pilarek łańcuchowych, pod kątem zrównoważonego stosowania [4]. W tym miejscu należy zwrócić szczególną uwagę na występujące błędy i niedoskonałości w wytycznych KWF [4]. Przykładowo w pkt. 2.2.1, w zakresie metody oznaczania temperatury samozapłonu, przywołano normę DIN ISO 2592, która nie istnieje. Ponadto opisy niektórych metod badawczych są ogólne i nie podają precyzyjnych metod, co stwarza trudności w wykonywaniu badań przez inne jednostki. Na początku lipca 2014 roku został opublikowany dokument *RAL UZ 178* [6], który w zamierzeniu ma zastąpić *RAL UZ 48* [7]. Znajduje się w nim rozdział 3.6.3 dotyczący wymagań technicznych środków smarowych do pił łańcuchowych. Podobnie jak w *RAL UZ 48*, tutaj również przywołano nowe wytyczne niemieckiego instytutu KWF. Czytając nowe wytyczne, dostrzega się błędy i niedoskonałości dokumentu. Przykładowo w pkt. 2.3, w zakresie metod oznaczania charakterystyki płynięcia w niskiej temperaturze, przywołano normę DIN ISO 23016, która nie istnieje. Podobna sytuacja ma miejsce w przypadku oznaczania lepkości według nieistniejącej normy DIN-EN ISO 12158. Dodatkowo nie ustalono odrębnych wymagań odnośnie olejów letnich i zimowych. Jest to tylko kilka przykładów pokazujących niedoskonałości nowych wytycznych KWF, co może być przyczyną tego, że żaden olej do pił łańcuchowych nie uzyskał obecnie oznakowania ekologicznego UE, zarówno wg poprzednich [7], jak i obecnie obowiązujących kryteriów zawartych w *RAL UZ 178* [6]. Do dnia dzisiejszego Komisja Europejska nie opublikowała dokumentu zmieniającego kryteria ekologiczne decyzji 2011/381/UE [12] w odniesieniu do minimalnych parametrów technicznych dla środków smarowych do pił łańcuchowych. Wymagania *RAL* nie uwzględniają szczególnych warunków zastosowania tego typu środków smarowych w różnych krajach UE. Przykładowo powinny być zróżnicowane wytyczne w stosunku do lepkości, temperatury płynięcia dla krajów położonych w różnych strefach klimatycznych. Autorka sugeruje, aby wymagania techniczne były ustalane na poziomie każdego z krajów.

Kryterium 1b *Substancje wymienione zgodnie z art. 59 ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 1907/2006* oraz kryterium 2 *Wyłączenie szczególnych substancji* dotyczą substancji celowo dodanej lub wytworzonej w wyrobie gotowym o stężeniu powyżej 0,010% (*m/m*). W ramach tych dwóch kryteriów sporządza się wykaz substancji chemicznych lub zatwierdzonych nazw handlowych, który stanowi punkt wyjściowy formularza wniosku. W odniesieniu do kryterium 1b wnioskodawca sprawdza, czy którykolwiek z środków wymienionych wcześniej we wspomnianym wykazie jest substancją wzbudzającą szczególnie duże obawy (SVHC – z ang. *Substances of Very High Concern*), umieszczoną na liście kandydackiej dostępnej na stronie internetowej [8]. W przypadku kryterium 2 ocenia się, czy jakakolwiek substancja wchodząca w skład gotowego wyrobu należy do związków organicznych fluorowcowych, azotynów lub metali. Wnioskodawca nie musi dokonywać takich sprawdzeń, jeżeli substancje lub zatwierdzone nazwy handlowe znajdują się w wykazie klasyfikacji substancji stosowanych w środku smarowym, tzw. LuSC [5], lub mają *letter of compliance*, czyli pisemne potwierdzenie zgodności, wydane przez właściwą jednostkę.

W przypadku kryterium 3 *Dodatkowe wymogi dotyczące toksyczności dla organizmów wodnych* obowiązkowo należy dostarczyć dane z zakresu toksyczności w odniesieniu do:

- gotowego wyrobu i jego głównych składników o stężeniu powyżej 5,00% (*m/m*)
- lub każdej substancji o stężeniu powyżej 0,10% (*m/m*) w gotowym środku smarowym.

Kryterium 4 *Potencjał biodegradowalności i bioakumulacji* odnosi się do substancji o stężeniu powyżej 0,10% (*m/m*), celowo dodanej lub wytworzonej w wyrobie. Przedstawienie danych w zakresie biodegradacji tlenowej jest obligatoryjne dla wszystkich substancji obecnych w środku smarowym, których zawartość przekracza 0,10% (*m/m*). Informacje dotyczące bioakumulacji należy dostarczyć tylko w przypadku, gdy któryś z komponentów został sklasyfikowany jako niebiodegradowalny. Jest dozwolone, aby środek smarowy zawierał niewielką ilość substancji, których nie poddano ocenie odnośnie ich potencjału biodegradacji i bioakumulacji lub toksyczności względem organizmów wodnych. Wynika to z faktu, że ocenę biodegradacji i toksyczności prowadzi się dla każdej substancji wytworzonej powyżej 0,10% (*m/m*). W celu ograniczenia liczby komponentów stanowiących poniżej 0,10% (*m/m*) ustalono maksymalną zawartość substancji niepodlegających ocenie na poziomie <0,50% (*m/m*).

Środek smarowy, który ma uzyskać oznakowanie ekologiczne, spełnia wymagania odnośnie zawartości surowców odnawialnych (kryterium 5). Kryterium to dotyczy także wszystkich substancji stanowiących powyżej 0,10% (*m/m*) w gotowym wyrobie. Zgodnie z jego wytycznymi, odnawialność wy-

kazuje się na podstawie zawartości węgla (liczby atomów węgla) w substancjach. Przewiduje się, że podczas kolejnej rewizji kryteriów oznakowania ekologicznego UE surowce odnawialne i emisja gazów cieplarnianych będą określane na podstawie oceny cyklu życia (LCA – z ang. *Life Cycle Assessment*). Obecnie w celu obliczenia zawartości surowców odnawialnych wnioskodawcy mogą skorzystać z wzoru matematycznego, który został szczegółowo opisany w przewodniku [3]. Wymaga to wiedzy o budowie strukturalnej poszczególnych substancji, która pozwoli na precyzyjne określenie liczby atomów węgla. Często wnioskodawcy mają do czynienia z mieszaninami, których skład nie jest jednoznacznie ustalony. Dlatego na mocy zapisów decyzji nr 2011/381/UE [12], odnośnie wymagań w zakresie oceny i weryfikacji, po uzyskaniu zgody jednostki właściwej dozwolone jest stosowanie metod badań innych niż wskazane dla każdego z kryteriów. Polskie Centrum Badań i Certyfikacji, jako jednostka właściwa, dopuszcza wyniki badań przeprowadzonych zgodnie z normą ASTM D 6866 [9] w zakresie oznacza-

nia zawartości składnika biobazowego. W 2014 roku została opublikowana specyfikacja techniczna CEN/TS 16640 [10] dotycząca oznaczania zawartości węgla biobazowego w wyrobach metodą radiowęglową. Aktualnie Komitet Techniczny CEN/TC 411 opracował (na podstawie wspomnianej specyfikacji technicznej) projekt normy FprEN 16640 [14]. Oba dokumenty [10, 14] nie uwzględniają jednak metodologii obliczania zawartości biomasy w próbce. W tym celu można posłużyć się opublikowaną polską normą dotyczącą oznaczania zawartości składnika pochodzenia biologicznego z zastosowaniem analizy radiowęglowej i analizy elementarnej PN-EN 16785-1 [15]. Metoda ta nie jest konieczna do określania zawartości substancji pochodzenia biomasowego w wyrobach naturalnych. Można zastosować technikę bilansu masowego, zgodnie z normą EN 16785-2 [13]. Aktualnie trwają prace w Polskim Komitecie Normalizacyjnym nad projektem polskiej normy wprowadzającej EN 16785-2 [13]. Wspomniane metody badań mają zastosowanie w wyrobach stałych, ciekłych i gazowych.

Ocena stopnia przygotowania do wdrożenia oznakowania ekologicznego UE przez wnioskodawcę

Z uwagi na złożony i bardzo szczegółowo sprecyzowany zakres stosowania poszczególnych kryteriów oraz istnienie wielu odstępstw i niejasności, wytwórca przed złożeniem wniosku powinien określić swój stopień przygotowania. Podczas prowadzenia oceny zgodności z kryteriami napotyka się na dwie najczęściej występujące sytuacje. Pierwsza dotyczy wnioskodawcy, który ma dopiero przygotowaną koncepcję produkcji środka smarowego spełniającego kryteria ekologiczne; druga odnosi się do wytwórcy mającego już gotowy wyrób.

W przypadku, gdy wnioskodawca opracowuje recepturę, konieczne jest określenie, w ramach której kategorii środków smarowych zostanie wyprodukowany wyrób. Po określeniu kategorii kolejnym krokiem jest ustalenie składu recepturowego środka smarowego. W tym celu można skorzystać z dostępnego na oficjalnej stronie ds. oznakowania ekologicznego UE wykazu LuSC [5]. Zawiera on substancje lub mieszaniny, które zostały już ocenione w zakresie toksyczności, biodegradacji, bioakumulacji oraz zawartości surowca odnawialnego. W przypadku tych substancji lub mieszanin nie ma obowiązku dostarczania dokumentacji uzupełniającej w formie raportów z przeprowadzonych badań, deklaracji dostawców itp. W takiej sytuacji istnieje możliwość formułowania wyrobu od podstaw, wykorzystując składniki wcześniej już ocenione, przez co koszty związane z koniecznością wykonania dodatkowych badań mogą zostać zmniejszone, a czas przygotowania wniosku skrócony. Jeżeli wnioskodawca chciałby certyfikować już wyprodukowany środek

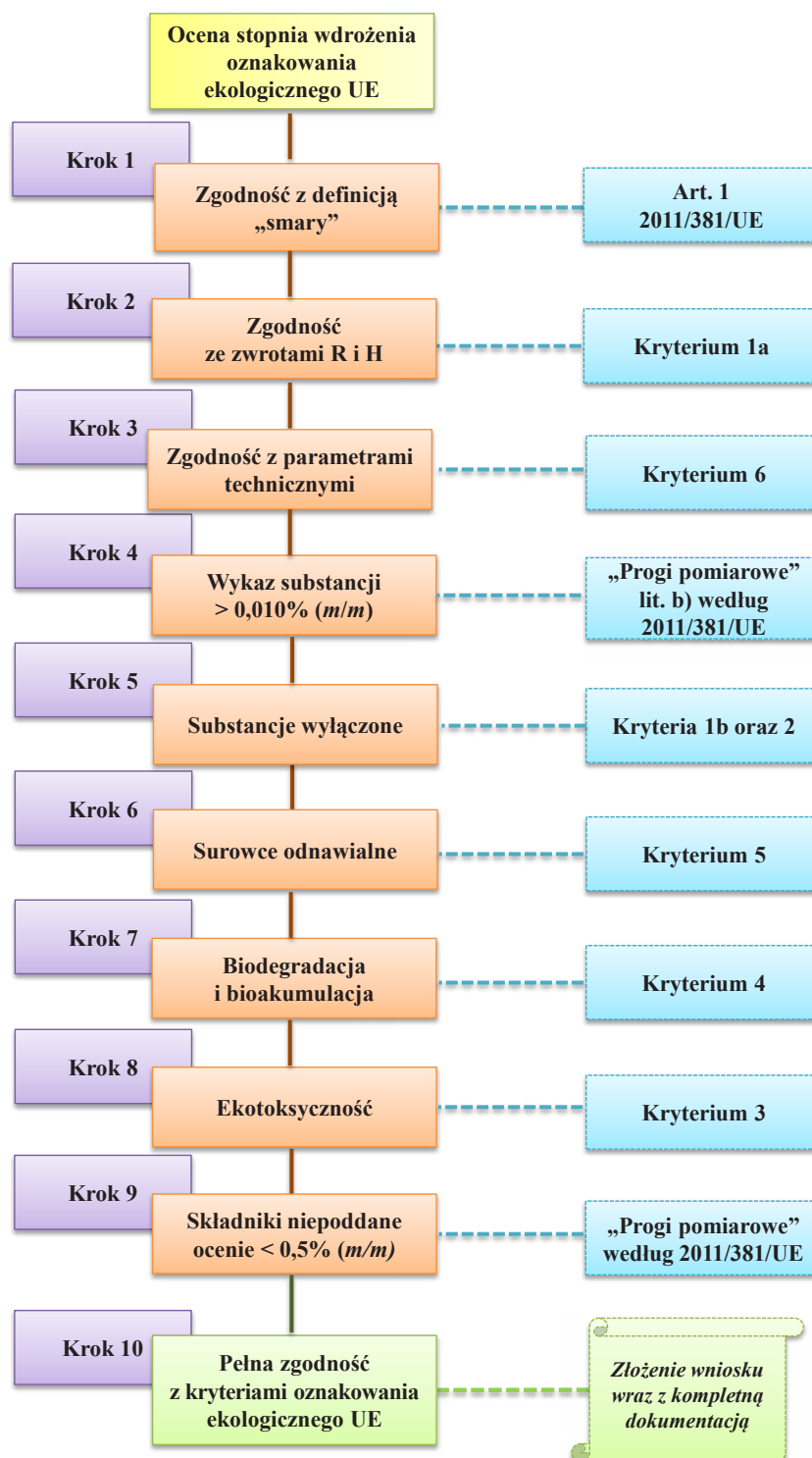
smarowy, musi dokonać sprawdzenia, czy gotowy wyrób należy do jednej z pięciu kategorii środków smarowych. Jeżeli tak, należy wówczas dokonać weryfikacji samego wyrobu pod względem zgodności z parametrami technicznymi (kryterium 6), a także jego poszczególnych komponentów w stosunku do pozostałych kryteriów ekologicznych. W tym przypadku sugeruje się odniesienie najpierw do wykazu LuSC [5]. Może się zdarzyć, że niektóre składniki użyte w gotowym wyrobie nie są uwzględnione w spisie. Wówczas należy dostarczyć stosowne dokumenty, np. raporty z badań. Natomiast w sytuacji, gdy gotowy wyrób lub któryś z jego składników nie spełnia kryteriów oznakowania ekologicznego UE, zachodzi konieczność dokonania modyfikacji recepturowej wyprodukowanej substancji, co wydłuży czas przygotowania pełnej dokumentacji i wniosku.

Istotną kwestią w obu opisanych przypadkach jest jednoznaczne wskazanie wszystkich komponentów zawartych w gotowym wyrobie, które zostały celowo dodane lub powstały podczas reakcji chemicznej, a stanowią one więcej niż 0,010% (*m/m*). Przed przygotowaniem wykazu zawierającego takie substancje wnioskodawca powinien dokonać kilku sprawdzeń, gdyż nie każdy składnik chemiczny obecny w gotowym wyrobie musi zostać poddany ocenie. Należy rozważyć, czy środek smarowy jest przeznaczony do bezpośredniego stosowania. Jeżeli nie, a jakaś substancja zostanie dodana przed złożeniem wniosku, musi ona zostać uwzględniona w formularzu, ponieważ oznakowanie ekologiczne UE dla środków smarowych jest ważne wyłącznie

dla wyrobu, który ma je uzyskać. Ponadto nie ma obowiązku wskazywania nieznanymi zanieczyszczeń, ale zanieczyszczenia określone w karcie charakterystyki stanowią już element oceny substancji.

Niezależnie od opisanych sytuacji proces oceny stopnia wdrożenia oznakowania ekologicznego UE przez przyszłego wnioskodawcę jest taki sam i można go zamknąć w dziesięciu krokach, co przedstawiono na rysunku 1.

Kroki od 1 do 6 nie zostały ułożone w tej samej kolejności jak aktualny wykaz kryteriów ekologicznych opublikowanych w decyzji 2011/381/UE [12]. Dotyczą one wykazania zgodności z kryteriami, które są łatwe do sprawdzenia, zakładając, że w wykazie substancji sklasyfikowano wszystkie komponenty celowo dodane lub wytworzone w wyrobie, których zawartość przekracza 0,010% (*m/m*). Jeżeli wyrób i jego składniki spełniają kryteria wskazane w krokach

Rys. 1. Proces oceny stopnia wdrożenia oznakowania ekologicznego UE przez wnioskodawcę

od 1 do 6, można przejść do kolejnych działań. Kroki 7, 8 i 9 są bardziej skomplikowane i trudniejsze do weryfikacji. W tych przypadkach wnioskodawca sprawdza, czy gotowy wyrób i jego poszczególne składniki spełniają wymagania w zakresie toksyczności, biodegradowalności i bioakumulacji. Trudność w weryfikacji może stanowić ograniczona dostępność w pozyskaniu wymaganych danych, np. wyników badań. Po pozytywnej weryfikacji wszystkich kryteriów wskazanych w dziewięciu krokach wnioskodawca kompletuje niezbędne informacje, wypełnia wniosek i całą dokumentację przesyła do jednostki właściwej. Po otrzymaniu wniosku wraz z kompletem dokumentów między jednostką właściwą i wnioskodawcą jest podpisywana umowa o dokonanie

dobrowolnej certyfikacji wyrobów na oznakowanie ekologiczne UE. Zgodnie z zapisami umowy, proces certyfikacji zostanie zakończony w terminie nie dłuższym niż dwa miesiące od daty przyjęcia wniosku. Jeżeli w trakcie procesu okaże się, że konieczne jest jego uzupełnienie lub poprawienie, okres ten przedłuża się o czas, w którym wnioskodawca dokona niezbędnej korekty. Po uzyskaniu pozytywnego wyniku oceny zgodności przeprowadzonej przez jednostkę właściwą, jest podpisywana umowa obejmująca warunki używania oznakowania ekologicznego UE oraz nadawany indywidualny numer zezwolenia, a następnie zostaje wystawiony *EU Ecolabel Certificate*. Wydawane certyfikaty są ważne do 31 grudnia 2018 r.

Podsumowanie

System oznakowania ekologicznego EU jest pomyślany jako jedno z narzędzi realizacji polityki Unii Europejskiej w zakresie ograniczania emisji gazów cieplarnianych i wykorzystywania zasobów naturalnych, poprzez promowanie stosowania wyrobów o pozytywnym wpływie na środowisko. Do takiej grupy należą ekologiczne środki smarowe z przyznanym oznakowaniem ekologicznym UE. Wyroby te charakteryzują się dużą zawartością składników pochodzących z surowców odnawialnych, a także małą toksycznością w stosunku do organizmów wodnych, wysokim potencjałem biodegradacyjnym, przy niskim charakterze bioakumulacyjnym.

System oznakowania ekologicznego – EU jest aktualnie na etapie ciągłego doskonalenia. Wynika to z faktu, że zakres wyrobów, który on obejmuje, jest bardzo duży – stanowi ponad 30 grup. Z tego względu system posiada jeszcze pewne niedoskonałości, zarówno w obszarze działań prawno-formalnych, jak również metod badań i kryteriów oceny. Można to zauważyć na przykładzie kryteriów ekologicz-

nych ustanowionych dla środków smarowych. Do dnia dzisiejszego Komisja Europejska nie opublikowała dokumentu zmieniającego kryteria ekologiczne decyzji 2011/381/UE w odniesieniu do wymagań technicznych dla środków smarowych do pił łańcuchowych.

W przypadku szczególnie wrażliwych systemów ekologicznych korzystne byłoby ustalenie prawno-formalnych wymagań stosowania środków smarowych z oznakowaniem ekologicznym UE. Przy opracowywaniu wytycznych powinno się uwzględnić specyfikę poszczególnych państw członkowskich. Systemami ekologicznymi, z punktu widzenia ochrony środowiska, mogą być tereny zielone, lasy, parki krajobrazowe, rezerwy przyrody i inne obszary mające szczególnie istotne znaczenie dla środowiska.

Mimo że decyzja komisji ustalająca kryteria przyznawania oznakowania ekologicznego UE smarom nie jest obszernym dokumentem, zaledwie dwunastostronicowym, jednak wdrażanie ustalonych kryteriów może wnioskodawcy nastęczyć pewnych trudności.

Prosimy cytować jako: *Nafta-Gaz* 2017, nr 1, s. 61–67, DOI: 10.18668/NG.2017.01.08

Artykuł nadesłano do Redakcji 28.06.2016 r. Zatwierdzono do druku 17.11.2016 r.

Literatura

- [1] *Commission Decision of 24 June 2011 on establishing the ecological criteria for the award of the EU Ecolabel to lubricants* (OJ L 169, 29.6.2011, s. 28–39).
- [2] *EU Ecolabel. Product Groups and Criteria*; <http://ec.europa.eu/environment/ecolabel/products-groups-and-criteria.html> (dostęp: 5.10.2016).
- [3] *European Union Ecolabel application pack for lubricants*, wersja 1.1 z września 2014.
- [4] *Examination of the suitability for use of environmentally friendly chain lubricants for chainsaws*; opublikowane przez Board of Trustees for Forestry Work and Technology (KWF) for testing chain lubricants for motor saws, z dnia 3.08.2005.
- [5] *Lubricant Substance Classification list (LuSC-list)*, wersja z dnia 13.06.2016 r.; <http://ec.europa.eu/environment/ecolabel/products-groups-and-criteria.html> (dostęp: 3.10.2016).
- [6] *RAL UZ 178 Biodegradable Lubricants And Hydraulic Fluids*, wydanie z dnia 1.07.2014.
- [7] *RAL UZ 48:2011 Basic Criteria For The Award Of The Environmental Label – Rapidly Biodegradable Chain Lubricants For Power Saws*.
- [8] Strona internetowa: https://standards.cen.eu/dyn/www/?p=204:110:0:::FSP_PROJECT,FSP_ORG_ID:58818,874780&cs=1A23F00700999F2FAE60D9098B2C-7F5E8 (dostęp: 5.10.2016).

Akty prawne i normatywne

- [9] ASTM D6866 *Standard Test Methods for Determining the Biobased Content of Solid, Liquid, and Gaseous Samples Using Radiocarbon Analysis.*
- [10] CEN/TS 16440 *Bio-based products – Determination of the bio based carbon content of products using the radiocarbon method.*
- [11] *Decyzja Komisji (UE) 2015/877 z dnia 4 czerwca 2015 r. zmieniająca decyzje 2009/568/WE, 2011/333/UE, 2011/381/UE, 2012/448/UE i 2012/481/UE w celu przedłużenia okresu ważności kryteriów ekologicznych dla przyznawania oznakowania ekologicznego UE niektórym produktom* (Dz.U. L 142 z 6.6.2015, s. 32–33).
- [12] *Decyzja Komisji z dnia 24 czerwca 2011 r. ustanawiająca kryteria ekologiczne przyznawania oznakowania ekologicznego UE smarom* (Dz.U. L 169 z 29.6.2011, s. 28–39).
- [13] EN 16785-2 *Bio-based products – Bio-based content – Part 2: Determination of the bio-based content using the material balance method.*
- [14] FprEN 16640 *Bio-based products – Bio-based carbon content – Determination of the bio-based carbon content using the radiocarbon method.*
- [15] PN-EN 16785-1:2016-01 *Produkty biobazowe – Zawartość bio-substancji – Część 1: Oznaczanie zawartości bio-substancji z zastosowaniem analizy radiowęglowej i analizy elementarnej.*
- [16] PN-ISO 6743-9 *Środki smarowe, oleje przemysłowe i produkty podobne (klasa L) – Klasyfikacja – Część 9: Grupa X (Smary plastyczne).*
- [17] *Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 66/2010 z dnia 25 listopada 2009 r. w sprawie oznakowania ekologicznego UE* (Dz.U. L 27 z 30.01.2010, s. 1).

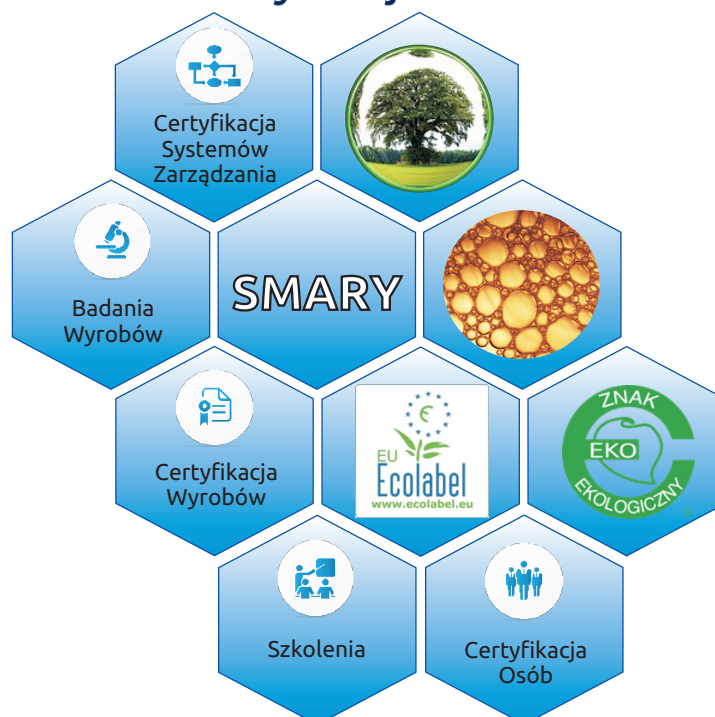
Mgr Magdalena Monika JABŁOŃSKA
Specjalista ds. Certyfikacji.
Zespół ds. Certyfikacji Nawozów, Wyrobów
Chemicznych i Spożywczych.
Polskie Centrum Badań i Certyfikacji S.A.
ul. Kłobucka 23A, 02-669 Warszawa
E-mail: MJablonska@pcbc.gov.pl

Polskie Centrum Badań i Certyfikacji S.A.

www.pcbc.gov.pl

WYBIERZ
WIARYGODNEGO
PARTNERA
W BIZNESIE

Polskie Centrum Badań i Certyfikacji S.A.
ul. Kłobucka 23A, 02-699 Warszawa
Tel.: +48 22 46 45 200, Fax: +48 22 46 45 251
pcbc@pcbc.gov.pl